

सांस्कारिक (von संस्कार) adj. zum Leichenbegängnis gehörig, — erforderlich: राज्ञो (द्रव्य) R. Goma. 2, 83, 2.

सांस्थानिक adj. = संस्थाने व्यवहृति P. 4, 4, 72.

सांस्फीयक adj. von संस्फीय गाया धूमादि zu P. 4, 2, 127.

सामाविषा n. = वृत्तस्य वृत्तं व्याप्य सम्पक्नवाव: ÇKDn. nach Uṇādis. im Saṁkṣiptas.

सांस्त्य (von संस्त) n. Vereinigung, Verbindung Kap. 3, 22. Comm. zu Prab. 86, 18.

सांस्तिक (von संस्त) n. (sc. भ, नत्र) in der Nativitätslehre Bez. des 16ten Nakshatra nach dem Nakshatra, in welchem der Mond bei der Geburt eines Kindes stand, ÇKDn. Suppl. unter षष्ठाडीचक्र.

सांस्कार MBh. 5, 3540 fehlerhaft für संस्कार, wie die ed. Bomb. liest (ausserdem hier संभूत: st. संवृत्:).

सांस्तिक adj. (f. ई) der Saṁhitā eigen, auf ihr beruhend u. s. w. RV. Pañr. 14, 1. TS. Pañr. 9, 17. 20, 8. Comm. zu 14, 5. P. 4, 3, 67. Schol. उपनिषद् Ind. St. 1, 75. 2, 208. 3, 386. Verz. d. B. H. No. 152. छ° TS. Pañr. 4, 6. Comm. zu 7. 14, 5.

सांस्तिक = संस्तामधिति वेद वा गाया उक्त्यादि zu P. 4, 2, 60. 1) adj. = सांस्त Comm. zu RV. Pañr. 3, 4. zu AV. Pañr. 4, 107. 114 (an den beiden letzten Stellen fälschlich संस्तिक). — 2) m. Verfasser einer astrologischen Saṁhitā Gāṇī. Kālam. 30. GOL. Tripraçnav. 11. Verz. d. Cambr. H. 43.

सांस्कार n. = 4. शाक 1) Uśval. zu Uṇādis. 3, 43.

सांस्कार्य adj. verbunden RV. 10, 106, 3.

सांस्कार्य adj. mit einander rollend: Räder Pañr. Br. 20, 13, 2. 25, 1, 6.

सांस्कार्य adj. zusammen gross werdend RV. 7, 93, 2. 9, 68, 3.

सांस्कार्य adj. zugleich trüchtig Kauç. 116.

सांस्कार्य adj. zugleich geboren RV. 1, 164, 15. Çat. Br. 3, 4, 2, 21.

सांस्कार्य (von 2. स) adv. गाया स्वरादि zu P. 1, 1, 37. = सत् u. s. w. AK. 3, 5, 4. H. 1527. Halis. 5, 91. 1) mit einander, auf einmal, zugleich. gleichzeitig RV. 1, 37, 2. 52, 1. सांस्कार्ये स्वध्या दिवो नरः 64, 4. 80, 9. सांस्कार्य गावः सुवर्ते पश्यते यवः 135, 8. 2, 24, 4. सांस्कार्ये कर्मणा 3, 12, 6. 4, 19, 5. 26, 7. त्री सांस्कार्ये सौमि पिबत् 5, 29, 7. 7, 99, 5. सांस्कार्ये वदति बर्क्षो मनीषिणी: 9, 72, 2. TS. 5, 7, 4, 4. Ait. Br. 7, 18. AV. 1, 10, 2. Wenna, GJOT. 26. Kāthās. 62, 55. Bhāg. P. 3, 20, 51. 25, 35. — 2) in Gemeinschaft mit, nebst: mit instr. RV. 1, 47, 7. सांस्कार्ये देवैर्यज्ञियातो भविष्यथ 161, 2. सांस्कार्ये देवैर्भिरवदन्तानि 179, 2. सांस्कार्ये ज्ञातः क्रतुना सांस्कार्ये वा ववन्तिथ 2, 22. 3. 6, 66, 2. मदेन 9, 7, 7. 10, 97, 13. AV. 1, 11, 6. 5, 28, 8. 6, 129, 1. VS. 27, 31. सांस्कार्ये सूर्योद्यता TS. 1, 8, 4, 1. Pañr. Br. 8, 8, 4. Åçv. Gṛh. 2, 9, 5. संप्राप्ते परे: सांस्कार्ये विपदि स्वज्ञैर्जडः Spr. (II) 6879. अर्कं जनन्या गुरु-भिश्च सांस्कार्य — अक्षसं चिराय Kāthās. 4, 126. 10, 49. 14, 8. 17, 105. 18, 80. 379. 20, 90. 27, 193. Ind. St. 8, 307. 311. Riā-Tar. 2, 19. Bhāg. P. 3, 13, 6. 32, 10. सांस्कार्ये लवा करुणाश्च Varān. Bhā. S. 68, 87. तनयां योवराज्येन सांस्कार्य Kāthās. 24, 232. Varān. Bhā. S. 77, 2. Riā-Tar. 4, 193. दुर्वि-द्यपर्वदा सांस्कार्ये निर्विशेषं सभाजिते: (बुधैः) 1, 256. सांस्कार्ये कुरुदशा मधुपान-लीलां कर्तुं मुहुरिपि वैरिणि ते प्रवृत्ते Kāvya. (II) 103, 6. पुष्टं सांस्कार्ये मिन्दोर्पक्वः Varān. Bhā. S. 18, 8. स्त्रीभिः सांस्कार्ये: 89, 11.

सांस्कार्य 1) m. n. pr. eines Mannes mit dem patron. Çaṇaḥçepa VII. Theil.

Ind. St. 3, 243, a. — 2) n. N. eines Sāman (nach RV. 6, 16, 16) Arr. Ba. 3, 49. Pañr. Br. 8, 8, 4. 11, 11, 6. Lāṭṭ. 3, 6, 24. 6, 8, 12. Ind. St. 3, 243. a. Davon ०त् n. nom. abstr. Ait. Br. 3, 49.

सांस्कार्य adj. gleichzeitig trüffend, — spritzend: गण्ण der Marut RV. 7, 58, 1. सांस्कार्ये मर्त्यस्य स्वसारः 9, 93, 1.

सांस्कार्ये (सांस्कार्य + एध) m. 1) pl. Bez. des dritten Parvan der Kā-turmāsja. Füllt Vaiçvadeva auf den Phālguna-Vollmond, Varu-ṇapraghāsa auf den Āshāḍha, so tritt Sākamedha mit dem Voll-mond oder dem 14ten Tage des Kārttika ein. Comm. zu TBa. 1, 195. zu TS. 2, 50. Wenna, Nax. 2, 331. TBa. 1, 4, 5. 6. 40, 7. 6. 6, 1. TS. 3, 2, 3. Çat. Br. 2, 5, 4, 10. 5, 2, 4, 7. Åçv. Ça. 2, 18, 1. Kāṭṭ. Ça. 5, 6, 1. 24, 4, 31. Lāṭṭ. 5, 1, 11. 8, 8, 46. Maçaka 4, 3. fgg. in Verz. d. B. H. 72. — 2) N. eines dreitägigen Soma-Opfers Çāṇk. Ça. 14, 8, 1.

सांस्कार्येय (von सांस्कार्य + प्रस्था) adj. Yaga eine best. Ceremonie TS. 2, 5, 2, 3. ०प्रस्थाय्य Çāṇk. Ça. 3, 8, 2. 10, 7.

सांस्कार्य s. सांस्कार्य.

सांस्कार्येय adj. von सांस्कार्य गाया पत्तादि zu P. 4, 2, 80.

सांस्कार्येय adj. desgl. गाया संकाशादि zu P. 4, 2, 80.

सांस्कार्येय adj. von सकल गाया पत्तादि zu P. 4, 2, 80.

सांस्कार्य Kāthās. 117, 89 fehlerhaft für सांस्कार्य (von 2. स + सा-कल्य) adj. krank, unwohl.

सांस्कार्य (von सकल) n. Ganzheit, Vollständigkeit, Totalität P. 2, 1, 6. 3, 4, 29. Vop. 6, 58. Anf. 7, 85. AK. 3, 3, 2. 3, 4, 24. 150. 22(20), 8. 3, 5, 3. Çāṇk. zu Bhā. År. Up. S. 145. NALOD. 3, 19. SARVADARÇANAS. 96, 7. न चा-स्य रतां पश्यामि पाश्चतो न च पृष्ठतः । एक एवाभियति स्वां पश्य सांस्कार्यमात्मनः so v. a. sich, wie Alles in der einen Person vereinigt ist. MBh. 8, 4033 (सांस्कार्यमा° ed. Bomb.). ०त्येन vollständig, ganz M. 12, 25. ०वचन. vollständiges Durchlesen H. 839. Halis. 2, 246.

सांस्कार्य s. सांस्कार्य.

सांस्कार्य (2. स + साकाङ्क्षा) adj. 1) ein Verlangen habend, — empfen-dend Verz. d. Oxf. H. 85, 5, 50. ०म् adv. mit Begehren: परस्य युवती भा-र्या सांस्कार्यं वीनते न कः Spr. (II) 3492. — 2) eine Ergänzung verlan-gend, in Correlation stehend P. 3, 2, 114. 3, 1, 35. Schol. zu 2, 96. 104. Sām. D. 9, 15. 217, 11. KUSUM. 57, 11.

सांस्कार्य f. nom. abstr. zu सांस्कार्य 2) Sām. D. 576. Comm. zu TS. Pañr. 14, 15. मिथःसां ०वाचः H. 67.

सांस्कार्य n. desgl. Kāṭṭ. Ça. 4, 2, 2. 4, 15. 6, 2, 16. Schol. zu P. 8, 2, 104.

सांस्कार्येय (I) m. patron., pl. Saṁsk. K. 183, 6, 9.

सांस्कार्य (2. स + सां) adj. (f. सां) 1) Form —, Gestalt habend, leb-haftig: सांस्कार्यमन्त्रं विद्धि निराकारं तु निश्चलम् Aṣṭāṭv. 1, 17. Kāthās. 30, 6. 103, 47 (सांस्कार्य gedr.). 112, 102. ०ज्ञानवाद die Theorie, dass die Anschauungen aus Bildern bestehen, die aber unabhängig sind von der Aussenwelt (die Theorie der Jogākāra) SARVADARÇANAS. 26, 20. fgg.; vgl. 24, 11. ०सिद्धि Titel eines Abschnittes in einem Werke oder des Wer-kes selbst 101, 15. — 2) eine schöne Form habend, von schönem Aus-sern Spr. (II) 6983. Mān. P. 69, 81. ०म् adv. schön, anmuthig Halis. 8422. — Vgl. निराकार.

सांस्कार्य (von सांस्कार्य) f. Leibhaftigkeit: प्रवापुण्यपरीयाकश्च ०तां